Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙ ΑΓΩΓΩΝ ΔΙΑΖΥΓΙΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

(Συνοπτικές απαντήσεις επί ερωτημάτων που μου ετέθησαν)

Α.

Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1, 3 § 1, 4 εδάφ. α΄, 39 και 612 του ΕλλΚΠολΔικ, προκύπτουν τα εξής :

1. Εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των άρθρων 22 έως και 40 του Ελληνικού Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, τα ελληνικά δικαστήρια έχουν την εξουσία (δικαιοδοσία[1]) να εκδικάσουν υποθέσεις που άγονται ενώπιόν τους, μολονότι οι διάδικοι δεν είναι έλληνες υπήκοοι.
2. Εξ αντιδιαστολής, συνάγεται το αντίθετο : ότι δηλαδή για να δικασθεί κανείς από τα ελληνικά δικαστήρια δεν είναι απαραίτητο να είναι έλληνας πολίτης.
3. Για εγερθεί αγωγή διαζυγίου στα ελληνικά δικαστήρια, απαιτείται είτε **(α)** ο εναγόμενος σύζυγος να κατοικεί στο έδαφος της ελληνικής Πολιτείας είτε **(β)** η τελευταία κοινή διαμονή των συζύγων να ήταν

[1] Iurisdictio.

στο έδαφος της ελληνικής Πολιτείας είτε **(γ)** ένας τουλάχιστον από τους συζύγους να είναι έλληνας, έστω κι αν ουδέποτε είχε κατοικία ή διαμονή στην Ελλάδα ή ήταν έλληνας κατά την τέλεση του γάμου έλληνας πλην μεταγενεστέρως απώλεσε την ελληνική ιθαγένεια.

Β.

Η διεθνής δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστηρίων να εκδικάζουν αγωγές διαζυγίου ελλήνων που δεν κατοίκησαν ούτε διέμειναν ποτέ στην ελλάδα, δεν είναι αποκλειστική[2]. Συνεπώς, οι έλληνες υπήκοοι που διαμένουν ή κατοικούν στις ΗΠΑ, δικαιούνται – για την ελληνική Πολιτεία – να ασκήσουν τις ανωτέρω αγωγές στα (αρμόδια καθ' ύλην και κατά τόπο, σύμφωνα με τους εκεί ισχύοντες πολιτειακούς δικονομικούς κανόνες) αμερικανικά δικαστήρια, τα οποία συνεπώς έχουν (και για το ελληνικό δικονομικό δίκαιο) την προς τούτο δικαιοδοσία[3].

Γ.

1. Η άσκηση αγωγής στα διαζυγίου στα δικαστήρια των ΗΠΑ, από τον ένα των συζύγων, εμποδίζει (υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 323 αριθ. 1 και 3 του ΕλλΚΠολΔικ) τον άλλον σύζυγο να εγείρει αντίστοιχη αγωγή (διαζυγίου) στα ελληνικά δικαστήρια, λόγω της αποκαλούμενης «διεθνούς εκκρεμοδικίας»[4]. Το δικονομικό αυτό εμπόδιο θα υπάρξει βεβαίως, εφόσον **(α)** ο εναγόμενος σύζυγος θα παρασταθεί κατά την δίκη στο ελληνικό δικαστήριο και θα προβάλει τη σχετική ένσταση ενώπιον του δικαστηρίου

---

[2] ΣχεδΠολΔικ IV 200, 398, V 102. **Σινανιώτης**, Ειδικαί διαδικασίαι, έκδ. 1984, αριθ. 4 σελ. 32-33.

[3] Ποδηματά, στον ΚΠολΔικ των Κεραμέως/Κονδύλη/Νίκα, υπό το άρθρο 612 § 6 σελ. 1128.

[4] Βλ. όλως ενδεικτικώς : **Κεραμέα**, Αστικό δικονομικό δίκαιο, τ. ΙΙ έκδ. 1986, 216. **Γεσίου-Φαλτσή-Καϊση**, Η πολιτική δίκη σε κίνηση, 60-61 αριθ. 38.

αυτού ή **(β)** το δικονομικό αυτό εμπόδιο (η εκκρεμοδικία ενώπιον αλλοδαπού δικαστηρίου) δεν θα αναφερθεί από κανένα διάδικο, πλην θα προκύψει τυχόν από διαδικαστικά έγγραφα που θα προσκομίσει οιοσδήποτε των διαδίκων, δεδομένου του ότι η εκκρεμοδικία λαμβάνεται υπόψιν και αυτεπαγγέλτως από τα ελληνικά δικαστήρια[5]. Στην τελευταία αυτήν περίπτωση, η δίκη στο ελληνικό δικαστήριο θα αναβληθεί μέχρι να εκδοθεί τελεσίδικη (ή αμετάκλητη[6]) απόφαση από το αμερικανικό δικαστήριο[7].

2. Στην συνέχεια : Ο σύζυγος που επέτυχε να εκδοθεί τελειωτική απόφαση διαζυγίου από αμερικανικό δικαστήριο, δικαιούται να ζητήσει από ελληνικό δικαστήριο να αναγνωρισθεί και στην ελλάδα η δικαστική αυτή απόφαση του εν λόγω ξένου δικαστηρίου, προκειμένου ο γάμος του με τον εναγόμενο να θεωρηθεί λελυμένος με διαζύγιο και για το ελληνικό Κράτος.

3. Οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την αναγνώριση της απόφασης αυτής και στην Ελλάδα, αναφέρονται στην τυχόν συναφθείσα σχετική διεθνή σύμβαση μεταξύ Ελλάδας αφενός και ΗΠΑ αφετέρου και – εάν τοιαύτη σύμβαση δεν έχει συναφθεί – στο άρθρο 323 του ελληνικού Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Πεύκη, 8 Σεπτεμβρίου 2006

---

[5] **Βαθρακοκοίλης**, Ερμηνεία ΚΠολΔικ, τ. Β΄ έκδ. 1994 υπό το άρθρο 222 § 38, όπου και η λοιπή συναφής νομολογία και θεωρία.

[6] Ανάλογα με τη δικονομική ωριμότητα που απαιτείται από το αλλοδαπό δικαστήριο, προκειμένου να λυθεί ο γάμος με δικαστική απόφαση.

[7] Άρθρο 222 § 1 ΚΠολΔικ, αναλόγως.